

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2019 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia

11 stycznia 2019 roku odmówił H. G. (1) prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na to, że ubezpieczony ma przyznane na podstawie art.29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.) prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2011 roku.

(decyzja– k. 139 plik II akt ZUS)

Ubezpieczony H. G. (2) w dniu 8 kwietnia 2019 roku wniósł odwołanie od powyższej decyzji organu rentowego. W uzasadnieniu podniósł, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. od 3 października 1969 roku do 30 czerwca 1993 roku, pracując jako malarz budowlany.

(odwołanie k. 3-5)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Argumentując swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że odwołujący miała ustalone prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 1 kwietnia 2011 roku, zaś zgodnie z treścią art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(odpowiedź na odwołanie k. 5-5v)

Na rozprawie w dniu 11 września 2019 roku strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

(oświadczenia: wnioskodawcy i pełnomocnika ZUS – 00:02:14-00:03:50 - płyta CD k. 17)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. G. (2) urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 13 kwietnia 2011 roku wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę. Do powyższego wniosku odwołujący dołączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy.

(wniosek o emeryturę wraz z załącznikami – k.1-29 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 4 maja 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał H. G. (1) od dnia 1 kwietnia 2011 roku, tj. od dnia w którym zgłoszono wniosek, emeryturę, z tym że wypłata emerytury podlegała zawieszeniu z powodu kontynuowania zatrudnienia. Organ rentowy w decyzji wskazał, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczony powinien przedłożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

(decyzja – k.57-58 plik II akt ZUS)

W dniu 1 czerwca 2011 roku wnioskodawca złożył wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, do którego załączył świadectwo pracy, potwierdzające, iż był zatrudniony w Spółce jawnej Giełda Rolna (...) w okresie od dnia 1 sierpnia 2010 roku do dnia 31 maja 2011 roku.

(wniosek i świadectwo pracy - k. 105-108 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 8 czerwca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył emeryturę H. G. (1) od dnia 1 czerwca 2011 roku, tj. od dnia w którym zgłoszono wniosek.

(decyzja – k.119-120 plik II akt ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 24 sierpnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył emeryturę H. G. (1) od dnia 1 września 2011 roku, tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia. Niniejszą decyzją skorygowaną staż pracy o okres nieskładkowy od dnia 28 kwietnia 2011 roku do dnia 12 maja 2011 roku.

(decyzja – k.17-128 plik II akt ZUS)

H. G. (2) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. w okresie od dnia 3 października 1969 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku na stanowisku malarza.

(świadectwo pracy – k.12 plik I akt ZUS)

W dniu 11 stycznia 2019 roku Z. G. złożył wniosek o przeliczenie emerytury i zaliczenie okresu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu wniosku podniósł, że w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. pracował jako malarz budowlany wykonując prace malarskie na wysokości – poz.6 dział V wykazu A oraz lakierowanie ręczne – poz. 17 dział XIV wykazu A.

(wniosek – k.136-137 plik II akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 stycznia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia

11 stycznia 2019 roku odmówił H. G. (1) prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na to, że ubezpieczony ma przyznane na podstawie art.29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.) prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2011 roku.

(decyzja– k. 139 plik II akt ZUS)

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, w skład których wchodziły akta organu rentowego. Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. R. zgłoszony na okoliczność pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, gdyż ta okoliczność pozostaje bez znaczenia dla rozpoznania sprawy, o czym szerzej Sąd wypowie się w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Rekompensata, zgodnie z definicją legalną zawartą w art.2 punkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 1924 ze zm.), jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Warunki przyznania prawa do rekompensaty określone zostały w art.21 powołanej ustawy o emeryturach pomostowych.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonym, którzy:

- 1) utracili możliwość przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku (w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku) podstawy prawnej, umożliwiającej uzyskanie wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- 2) nie spełniają warunków do uzyskania emerytury pomostowej,
- 3) legitymują się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS ,
- 4) nie uzyskali prawa do emerytury według zasad określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustalenie prawa do rekompensaty następuje przy rozpoznaniu wniosku o emeryturę, bowiem rekompensata, zgodnie z treścią art.23 ust.2 ww. ustawy o emeryturach pomostowych jest przyznawana w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w art.173 i art.174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rekompensata zwiększa zatem wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym daje możliwości odpowiedniego zwiększenia podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Skoro rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art.173 ww. ustawy o emeryturach i rentach kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku, to rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki (emerytury w powszechnym wieku emerytalnym dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 roku). Zatem warunek sformułowany w art.21 ust.2 ww. ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz.887 z późn. zm.) - ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 ust. 2 i 3, mogą przejść na emeryturę: 1) kobieta - po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma, co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy.

R. legis ustanowienia przez ustawodawcę instytucji rekompensaty było dążenie do wyrównania szkody, spowodowanej wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych, poniesionej przez osoby legitymujące się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, a nie spełniające innych warunków do przyznania im wcześniejszej emerytury do dnia 1 stycznia 2009 roku i jednocześnie nie spełniające warunków do przyznania im emerytury pomostowej po tej dacie. Do powstania prawa do rekompensaty koniecznym więc jest by ubezpieczony poniósł szkodę, poprzez utratę możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z FUS, wskutek odebrania mu tego przywileju przez ustawodawcę.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż decyzją z dnia 4 maja 2011 roku H. G. (3), urodzony w dniu (...) nabył prawo do emerytury na podstawie art. 29 ust. 1 pkt.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS od dnia 1 kwietnia 2011 roku i świadczenie to otrzymuje do chwili obecnej. Wnioskodawca jako osoba urodzona przed dniem 1 stycznia 1949 roku nie ma ustalonego kapitału początkowego.

Tym samym wobec jednoznacznej treści art.21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych nie przysługuje mu rekompensata.

Z tych też względów bez znaczenia pozostawała okoliczność, czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K., a zatem wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka zgłoszony na ta okoliczność podlegał oddaleniu.

Na marginesie wskazać także należy, że odwołującemu nie przysługuje prawo do zwiększenia wysokości emerytury w związku z zatrudnieniem w warunkach szczególnych.

Art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), przewidywał możliwość przyznania wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej w wysokości 10 lub 15% podstawy wymiaru świadczenia, z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Rodzaje prac i stanowiska pracy oraz warunki, które uzasadniały przyznanie ubezpieczonym wzrostu świadczeń określały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), wydanego na podstawie art. 55 pkt 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Z dniem 15 listopada 1991 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), powoływana dalej jako „ustawa rewaloryzacyjna”, która w art. 21 ust. 4 ograniczyła liczbę uprzednio przysługujących dodatków do emerytur i rent do enumeratywnie wymienionych w ust. 1 - rodzinnego, pielęgnacyjnego, dla sieroty zupełnej oraz w ust. 4 - za tajne nauczanie i za działalność kombatancką. Przepisy ustawy miały zastosowanie do wniosków zgłoszonych począwszy od dnia jej wejścia w życie lub przed dniem jej wejścia w życie, jeżeli choćby jeden z warunków do uzyskania prawa do świadczenia został spełniony począwszy od tego dnia (art. 26).

Zasada ta została utrzymana w mocy po nowelizacji ustawy rewaloryzacyjnej ustawą z dnia 2 grudnia 1993 r. o zmianie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 127, poz. 583), z tą jednak modyfikacją, że do osób, które do dnia 15 listopada 1991 r. nie zgłosiły wniosku o emeryturę lub rentę, mimo, że spełniały warunki do przyznania jednego z tych świadczeń, stosowało się przepisy dotychczasowe.

Ustawa z dnia 17 października 1991 r. pogarszała sytuację pewnych kategorii uprawnionych do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego. Toteż Trybunał Konstytucyjny rozpoznając zgodność niektórych jej przepisów z Konstytucją, w tym także art. 21 ust. 4, wydał orzeczenie o potrzebie zrekompensowania emerytom i rencistom utraty ekwiwalentu za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (vide orzeczenie z dnia 11 lutego 1992 r., K. 14/91, OTK 1992 r., poz. 9).

Konsekwencją tego orzeczenia była ustawa z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego nie podwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (jednolity tekst: Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 294).

Ustawy: o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. oraz o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. nie zawierają żadnej merytorycznej regulacji, którą można by odnieść do utraty przez emerytów i rencistów dodatków do świadczeń za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i ich rekompensaty. Wpłata tych rekompensat zakończyła się w 2004r.

Skarżący nie był emerytem lub rencistą przed dniem 15 listopada 1991 r. i przed tą datą nie spełniał warunków do przyznania jednego z tych świadczeń. Tym samym nie spełniał też warunku przyznania mu dodatku do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze wszystkie wyżej wymienione okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy

07.10.2019r.